

Heide vertelt

nummer: 164

26 februari 2023

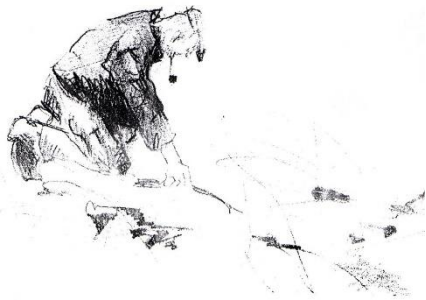
Eigen aard is goud waard (9/52) door Paul Witters

Uit het dorpsleven rond 1900

De herbergier: In de dichtbebouwde dorpskom rond de kerk, je kon er niet naast kijken, ook elke woning op de hoek van de kruispunten van wegen was een herberg. Wat je nu winkelstraat noemt kon je vroeger wel herbergstraat noemen. Vijftien in een straat van 1 km lengte, dat kon. Verdwenen er al in de oorlog 14-18; dan sloten nog meerdere hun deuren naar de jaren 1930 toe. Meestal stond de vrouw achter de tapkast, al dan niet geholpen voor den tap door hare man, de herbergier. Meestal had die brave man naast zijn deur nog een andere activiteit te doen. Een herberg was een bijverdienste voor vele ambachtslieden. Zelfs de woning van de herberg was voorzien van een portaal; deur links de herberg, deur rechts een winkel. Zoveel herbergen wat kan dat bijdragen; de inrichting bleef zeer eenvoudig. Meestal hadden deze ook een vast cliënteel, al dan niet ingedeeld naar religie, politiek en gilden. Er was het gezegde: elke frank is er ene. Hun levenswijze kostte weinig geld, van wat wij nu onnodig verkwisten, daarvan konden zij rijkelijk leven.

De boer: de boer "achter paard en ploeg", de rietkorf in de hand, het zaad strooiende over het veld.

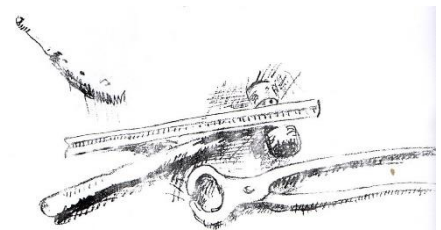
De koeien stuwende naar de weide. Is er een mooier beeld uit het dorpsleven van vroeger, helaas alleen op tekening en schilderij. De mestkar met paard ervoor dobert over de keien in de dorpsstraat. Een boer met paard op weg naar de smid om nieuwe hoefijzers; beelden uit onze kinderjaren.

Ja ook hier is het trekpaard vervangen door de lawaaierige machines allerhande. Is deze ommekeer te betreuren of toe te juichen? Is de boer van nu op zoek naar geluk; moest de boer

voorheen zoeken naar geluk? Er is dan toch het oude liedje:

***De boerkens dansen van vreugd en plezier,
als d'oogst is binnengetreden***

De smid: de smid en de wagenmaker in het dorp nooit ver van mekaar. Wie een ambacht heeft geleerd krijgt de kost waar hij verkeert. Het kwam in vroeger eeuwen wel voor, dat deze twee ambachtslieden vrij van belasting werden gesteld, zo onmisbaar waren ze in de samenleving. Het wiel is de onmisbare creatie van hen beide. We zagen ze vroeger zwetende aan het werk, de ijzeren band om het houten wiel. We bleven er dan bij stilstaan, dat gebeurde voor de smidse op de straat. Het zware boerenpaard in de hoefstal, de achterpoort vastgebonden, het hoefijzer kant en klaar gesmeed. Om dat allemaal te zien, de meester in de klas kon op ons wachten, dan kenden wij noch tijd noch uur.

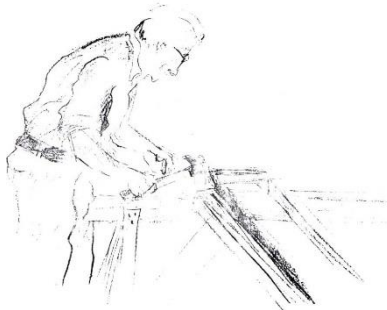
De wagenmaker: nog in de jaren 1930 had ons dorp meer dan 20 boerderijen, zeer zeker nog meer.

"Van Loon", de meest voorkomende naam, hoeveel daarbij de voornaam Jan of Jef; het is wel duidelijk dat een bijnaam hier haast een noodzaak was. Zo kregen ook wel veel familienamen een bijnaam. Wie kende de familienaam van de smid, dat was natuurlijk Jef smid of Jef de smid. Voor de wagenmaker was dat Jacobus "speek", is dialect komt van " spaak" (was mijn overgrootvader Jacobus Ansoms; in 't dorp, naast staminee Het

Vlaams huis). Zijn stielkennis heeft wel wat met timmer of meubelmaker te doen, toch hier eveneens, schoenmaker blijf bij uw leest, want wie anders dan de wagenmaker kon of durfde een wiel maken. Zijn trouwe klanten, de boeren; karren, wagens, kruiwagens; niet in het minst de kruiwagen, want in elke burgerwoning vond je dat onmisbaar ding, een gerief voor in den hof of tuin. Waar de wagenmaker nestelde was duidelijk merkbaar. Naast de woning zag je keurig opgestapelde planken doorgezaagde boomstammen.

De timmerman: de werkplaats van de timmerman werd, eigenaardig "werkwinkel" genoemd. De

zagen, schaven, beitels, raspen en boren hadden vaste plaats nabij de schaaftank, zijn werkterrein; alles kwam op de schaaftank terecht. Bedenk wel, het was nog de tijd van voor machines, nog zonder de vakschool. Je begon als leerjongen, daarna halve gast en dan volle gast, al naargelang uw vaardigheid en kunnen. Timmer en schrijnwerk het was onverdeeld. De baas wist wel wie het handigst was in dak timmeren of raam en deur maken. Dat zagen, schaven en beitelen, boren en kloppen waar vindt men dat nog?

Zelfs de hamer is haast overbodig. Met het hels geraas van de motoren is het gezellig praatje en de mooie schaaftkrullen verdwenen. Op het dorpskerkhof, vroeger, haast op elk graf een houten kruis van de dorpsstimmerman.

(Volgende week: de metselaar, schoen en garelmaker, kleermaker en barbier).

Nieuw: De Kalmthoutse stratenloop!

Vorige week raakte bekend dat er op zondag 14 mei 2023 een nieuwe activiteit komt in onze gemeente. Om het Kalmthoutse wielerkampioenschap wat meer luister te geven wordt een loopwedstrijd aan het programma toegevoegd. De wedstrijd zal nagenoeg over hetzelfde parcours als de wielervedstrijd gelopen worden, en staat ook open voor iedereen, dus ook voor deelnemers van buiten Kalmthout. Er kan een keuze gemaakt worden tussen 5 km (2 ronden) of 10 kilometer (4

ronden). De wedstrijden starten samen om 13u. Inschrijven kan vanaf heden via de website www.kalmthout.be/kampioenschap De deelnameprijs is 8 euro voor de 5 en 10 euro voor de 10 kilometer. Het kampioenschap van Kalmthout wielrennen zal vanaf 14u30 starten. Zoals de vorige jaren worden de deelnemers ingedeeld in twee reeksen. Ook hiervoor kan men vanaf nu inschrijven via de hierboven vermelde website. Alle formaliteiten voor de beide activiteiten zullen die dag doorgaan in de Zonedauw, de omloop gaat door het centrum van Kalmthout. Meer info volgt later.

Buurt Dennendael denkt al aan de zomer!

Dinsdag 28 februari om 14u is er opnieuw “buurtkoffie” in de wijk Dennendael. In het Ernest Alberthuis denkt men al aan de zomer en de daarmee gepaard gaande vakantie. Zij hebben een spreekster uitgenodigd die de aanwezigen gaat informeren over de mogelijkheden en de voordelen van alleen reizen, op alle leeftijden. Iedereen is van harte welkom, ook geïnteresseerden van buiten de wijk Dennendael!

Gemeente gaat de boer op!

Ze komen al wat dichterbij, de gemeenteraadsverkiezingen. Half oktober 2014 is het zover. Dit brengt het huidige gemeentebestuur alvast op het idee om een “rondje” te doen in de gemeente. Enerzijds zal er verteld worden wat de toekomstplannen van de gemeente zijn en wat er de voorbije jaren zoal werd gerealiseerd. Tijdens iedere wijkvergadering zal men ook thema's, specifiek voor die wijk, toelichten. Anderzijds is het een moment voor de bevolking om vragen te stellen waar

dan een antwoord op kan komen tijdens deze wijkvergadering. Om alles vlot te laten verlopen vraagt de gemeente je vraag vooraf te stellen (voor 9 maart) via info@kalmthout.be of via het invulstrookje dat je weldra zal terugvinden in de gemeentelijke nieuwsbrief. In Heide gaat de wijkvergadering door op **woensdag 15 maart om 19u30** in zaal 't Centrum op het Heidestatieplein. Een enige gelegenheid om vragen te stellen, informatie te vergaren en voorstellen te doen voor het te voeren beleid!

Actie vertel- en snoezelhuisje afgerond!

Een meer dan gemeente dank wil het organisatiecomité binnen “Heide vertelt” overmaken aan de lezers die een bijdrage deden, ter gelegenheid van de jaarwisseling, voor het door ons opgezette project. Totaal kwam er 4232,81 euro terecht op de rekening. Ondertussen wordt binnen de groep Heder besproken hoe het project verder gaat: het uitkiezen van de plaats, een plan, een aanvraag en de uitvoering. Naast de financiële bijdrage zijn er ook een tweetal bedrijven gevonden die actief willen meewerken bij de uitvoering. In de maand april kunnen we vermoedelijk van start gaan met de werkelijke uitvoering. We houden onze lezers op de hoogte!

(foto genomen bij de overhandiging van de meerrijfiets vorig jaar, het resultaat van de actie “Bedankt Jaro”)

Medewerker Louis Verpraet overleden!

In residentie Beukenhof is deze week donderdag Louis Verpraet overleden. Louis werd geboren op 15 maart 1926 in Kapellen. In Kalmthout, en zeker in Heide, waar hij sedert 1933 woonde was Louis een gekend persoon. Hij was niet alleen jarenlang de plaatselijke apotheker, hij maakte zich verdienstelijk op heel wat vlakken. Louis mag gerust omschreven worden als één van de pioniers om te komen tot de erkenning van de Kalmthoutse Heide als staatsnatuureservaat. Jarenlang was hij hiervoor in de weer op een manier waarbij hij zowel voor als tegenstanders probeerde te verzoenen. Natuur was jarenlang zijn ding en bezorgdheid. Ook als natuurgids was hij heel actief. Zo

begeleide hij in “zijn” natuurreservaat, op een eigenwijze manier, zowel toeristen als voorname bezoekers.

Toen ik in april 2019 het initiatief nam om te starten met “Heide vertelt” was Louis onmiddellijk bereid om hieraan mee te werken. Zijn geheugen diepte heel wat verhalen op uit het verleden, zelfs op late leeftijd kon Louis nog zoveel gebeurtenissen herinneren en beschrijven als geen ander. Ik neem aan dat heel wat lezers de voorbije jaren hebben genoten van zijn verhalen. Om dit allemaal op papier te krijgen kon hij rekenen op zijn vrouw Irené, zij typte

de verhalen uit die Louis dicteerde. Vorig jaar was voor Louis een kanteljaar. De corona had beide niet zo goed gedaan en na enkele moeilijke maanden moesten ze noodgedwongen het besluit nemen om hun appartementje in de Heidestatiestraat te verlaten. Er werd voor hun plaats gereserveerd in residentie Beukenhof. Enkele maanden later (27/10/2022) moest Louis al afscheid nemen van Irene. Voor hem was dit een zware dobber, verdriet welke hij moeilijk te boven kwam. Zijn gezondheid begon er erg onder te leiden.

Begin december was ik bij hem nog op bezoek, hij had nog plannen. Hij ging nog een aantal verhalen noteren en mij overmaken, zover is het niet meer gekomen.

Louis Verpraet mag zeker herinnerd worden als een persoon die enorme verdiensten heeft gehad voor onze gemeente. Erkenning hiervoor kreeg hij in 2000, toen werd hem de “Heikneuter” toegekend, een beeldje dat hij koesterde. Maar zijn verdienste voor de Kalmthoutse gemeenschap, zeker wat betreft zijn inspanningen om wettelijke bescherming te bekomen voor het “natuurreservaat de Kalmthoutse Heide” mag nooit vergeten worden. Een blijvende herinnering hieraan zou zeker passen!

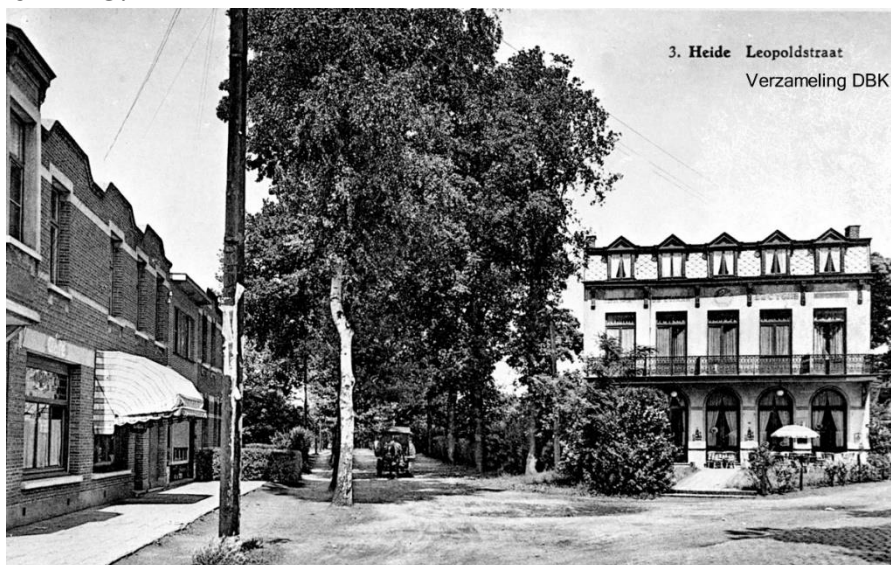
Familie, kennissen en vrienden van Louis worden uitgenodigd op donderdag 2 maart om 11u in de Sint-Jozefkerk in Heide mee afscheid te nemen. Hij ruste in vrede!

Op 24 augustus 2020 publiceerden wij in “Heide vertelt” een artikel geschreven door Irené, de echtgenote van Louis. Als eerbetoon aan Louis willen wij dit artikel nog eens herhalen.

Wie is Louis Verpraet?

Louis vindt het niet fijn, om over zichzelf te schrijven; daarom zal ik, zijn vrouw, dat in zijn plaats doen. Bij het licht van een carbuurlantaarn werd Louis geboren in de Hoevensebaan in Kapellen. Zijn grootouders langs moeders zijde hadden daar een bakkerij en zijn ouders woonden bij hen in. Het was in het jaar 1926 dat Louis geboren werd na 7 maanden dracht. In die tijd was er geen sprake van moderne couveuses of andere hulpmiddelen, maar grootvader wist raad: in de oven verwarmde hij stenen, die hij in zachte wollen doeken wikkelde en in een rieten broodmand deponeerde. Hierin werd klein “Lowieke” gelegd en warm gehouden. Vava zorgde goed voor hem, want regelmatig verving hij de afgekoelde stenen door warme. Een hele opgave! Maar uiteindelijk haalde Louis het. Het moet een heel sterk kindje geweest zijn met de wil om te leven en dank zij de vele goede zorgen van ouders en grootouders. In 1933 verhuisden Louis met zijn ouders en broer, om gezondheidsredenen, Louis was zwaar ziek geweest ten gevolge van roodvonk, naar Heide. In de Bevrijdingslei had vader Verpraet een stuk grond gekocht, om er een huis te bouwen. Daar ging voor Louis een nieuwe wereld open: uren zwierf hij met zijn broer en vriendjes door de heide, die al achter hun huis begon. De lagere school volgde hij in Kapellen en in de oorlog 40-45 ging hij in Antwerpen naar het Koninklijk Atheneum voor jongens. Maar in de vakanties lokte de vrijheid en de natuur. Van klein kind af had hij belangstelling voor al wat er in de natuur leefde: hij kon op zijn knieën bij een minuscuul klein beestje of plantje zitten, om te bewonderen en dat is zijn hele leven lang zo gebleven. Opgroeïend in oorlogstijd, speelden hij met zijn broer en vrienden in de bossen, klonnen in de bomen en vielen er soms uit(gelukkig is er nooit iets ergs gebeurd), vingen puiten en kookten ze in een oude vieze pispot die ze ergens vonden, speelden in de vennen het geen door de ouders strikt verboden was. En ze verraadden zichzelf bij thuiskomst door de natte en droge

strepen op hun lange versleten speelbroeken en nog zoveel meer, te veel om allemaal te vertellen. Hij zegt van zichzelf: "Ondanks de oorlogstijd heb ik een jeugd gehad, om nooit te vergeten, ik ben hiervoor zeer dankbaar". Eind 1945 was het mooie leventje uit. Hij had het middelbaar onderwijs volbracht en zou verder gaan studeren aan het RUG in Gent, en wel voor apotheker. Vijf lange jaren nog te gaan, de eerste jaren vol heimwee naar het zalige buitenleven. Maar hij hield vol en in 1950 mocht hij zijn diploma in ontvangst nemen. In 1952 opende hij in de Leopoldstraat in Heide de eerste apotheek en verhuisde, hij was ondertussen ook getrouwd, in november 1960 naar zijn nieuw gebouwde woning met officina. Daar zou hij 30 jaar lang met heel veel zorg zijn klanten bedienen. In 1986 gaf hij zaak over aan zijn zoon Georges, en nu is het al de beurt aan diens zoon Toon. Toch fantastisch drie generatie's Verpraet! Ondertussen was hij zijn grote liefde voor de Kalmthoutse Heide niet vergeten. Toen het prachtige natuurgebied begin jaren 1950 bedreigd werd met verkavelingen, vond hij het zijn plicht met de Vereniging voor Natuur en Stedenschoon in de bres te springen en mee te helpen aan het behoud ervan: deze vereniging ijverde er namelijk voor, om de heide als Natuurreservaat te laten klasseren. In 1956 vroeg Mon Kennis[†], de toenmalige secretaris van de plaatselijke V.V.V., aan Louis of hij een vereniging uit de "Vlaanders", in de heide wilde gidsen; dit werd het begin van talloze wandelingen, gegidst door Louis. Aan hoeveel mensen Louis de sfeer van de mooiste plekjes heeft laten mee beleven, is niet te bevatten. En eindelijk, in 1968 was het zover: alle gesprekken, alle brieven, alle vergaderingen, alle slapeloze nachten enz. hadden resultaat opgeleverd: Het Natuurreservaat De Kalmthoutse Heide was een feit! Een grote droom ging voor hem in vervulling: er werd een beheerscomité opgericht, het Natuureducatief centrum "De Vroente" kwam er en draait nu op volle toeren. De heide, met zijn prachtige gevarieerde natuur is VEILIG!

Hiernaast hebben wij een foto geplaatst genomen vooraan in de Leopoldstraat, hoek Heidestatiestraat. Het pand met de luifel is het pand waar Louis Verpraet in 1952 zijn eerste apotheek begon. Aan de andere zijde op de hoek zien we Hotel De Zwaan, later is daar de eerste supermarkt Vanhulle gekomen. Nu is op diezelfde hoek de firma "Immobiëlen Heylen" gevestigd.

(foto ons ter beschikking gesteld door Paul Witters)

Heide vertelt" is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de coronaperiode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.

Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).

Redactieadres: vandenbuijslouis@gmail.com

Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be 3

